

24. Oktober 2016

Forslag til: Inatsisartutlov nr. xx af xx. xxx 2016 om ændring af strukturreform af den kommunale sektor.

(Formand for Naalakkersuisut)

Siumut har følgende bemærkninger:

I 2009 indledte man den største strukturændring her i landet. Man startede omstruktureringen af de offentlige, hvorved der blev 4 kommuner her i landet. Dette medførte at Qaasuitsup Kommunia blev stiftet med 8 byer og 31 bygder, som nu er genstand for deling.

Kommunesammenlægningen havde som formål at gøre borgerservicen mere lettere og smidigere. Ikke mindst var formålet at man skulle flytte offentlige virksomheder fra Selvstyret til kommunerne. Formålet var at borgerservicen skulle blive lettere og hurtigere. Når man opnåede dette mål, ville man komme væk fra dobbeltadministrationen af borgerne.

Som det er alle bekendt, skulle meget forskellige forhold i det nye Qaasuitsup Kommunia harmoniseres, og dette har været en stor udfordring og de daværende kommuners servicering blev i mere eller mindre grad ændret.

I takt med denne ændring blev der foretaget en centralisering af afdelinger med det formål at de administrative centre skulle have en god start ved at have styrket deres administrative besætning, og som følge af centraliseringen blev beslutningskompetencen i de decentrale administrative centre svagere, idet deres kompetencer blev mindsket i forhold til tidligere. Henvendelser og service blev for borgerne utilfredsstillende, idet det blev reglen at beslutningerne skulle tages centralt. Borgerne blev utilfredse med at der blev for langt til beslutningstagerne om deres sager.

Det var meningen at man skulle flytte ansvarsområder fra Selvstyret. Ifølge strukturkommissionens arbejde skulle udflytning af ansvar finde sted mellem 2009 og 2013, men det skete aldrig. Det skete fordi det daværende Naalakkersuisut gik imod de politiske aftaler og mål der forinden blev indgået.

Kun de som kan betegnes som de tungeste ansvarsområder, blev flyttet til kommuner som ikke kan betegnes som velfungerende.

Man kan sige, at man skiftede føreren i den båd hvor motoren var defekt. Derfor kan man sige, at det faktisk ikke er så underligt, at socialområdet i kommunerne sejler. Heldigvis forsøger Naalakkersuisut for det socialområde i samarbejde med kommunerne at rette op på de mange problemer.

Med hensyn til økonomien har kommunalbestyrelsen som et ansvarligt organ foretaget flere sparerunder for at kunne leve op til sine forpligtelser, og disse har også medført forringelser på borgernes kår. Med andre ord, etableringen af Qaasuitsup Kommunian var ikke den største succes, fordi det var for stor en byrde, set i forhold til kommunens geografiske størrelse samt at man i starten havde problemer med samarbejdet med Naalakkersuisut.

Dette har borgerne bemærket og disse har så krævet forandring. Heldigvis kan man i koalitionsaftalen bemærke, at koalitionen fandt den nuværende kommune for stor, og havde som mål at ville styrke nærdemokratiet og deres ihærdige arbejde har nu resulteret i et lovforslag, som nu præsenteres.

Siumut er tilfredse med dette initiativ.

Siumut mener at det vigtige ikke er hvordan kommunen deles, men hvordan man kan forbedre nærdemokratiet i omstruktureringen, og ikke mindst skal man kunne løfte de opgaver man skal flytte ud fra Selvstyret, og den mål med at nærdemokratiet også skulle styrkes også blandt de mindre bosteder skal nås, hvilket var målet med omstruktureringen.

Ikke mindst skulle man ændre ved, således at borgerne kunne føle ejerskab.

Da dette forslag om opdeling af Qaasuitsup Kommunian også har ligheder med de problemer der er på mindre bosteder i andre kommuner, kan man anse dette som en mulighed for at kunne vurdere

også disse forhold. Derfor mener Siumut at omstruktureringen kan anses som at have et mål om at genetablere demokratiet.

Det er vigtigt at understrege, at kommunesammenlægningen samt beslutningen om at der skal være 4 kommuner er truffet af Inatsisartut, ligesom man fra starten af havde vidst at dette kunne medføre større udgifter. Det skal i denne forbindelse understreges, at udgifter til kommunesammenlægninger er blevet dækket af kommunerne selv. Man skal huske på, at det kun var overgangsudvalgets udgifter der blev dækket af Landskassen.

Den omstrukturering der nu kommer til at ske forventes at medføre meromkostninger, og Siumut mener at Inatsisartut skal være med til at dække disse omkostninger. Lovforslaget indeholder deling af Qaasiutsup Kommunua i 2 kommuner. Og her skal man forhandle om, om dette også skal være det endelige resultat.

I forbindelse med førstebehandlingen af finanslovsforslaget, efterlyste Siumut hvilket prioriteringer der skulle være i forbindelse med overdragelse af ansvar fra selvstyret til kommunerne.

Ligeledes om Naalakkersuisut kunne overveje og ligge planer for at den centralistiske struktur som man er utilfredse med kunne genovervejes. Næste skridt i omstruktureringen skal planlægges idet vi anser det vigtigt at man går ud fra befolkningens antal i forbindelse med omstruktureringen.

Siumut mener ligeledes at man skal overveje hvor mange medlemmer kommunalbestyrelserne skal have i de nye kommuner. Hvis man f.eks. vil dele kommunen i 2, så mener vi man bør overveje at have 17 og 15 medlemmer i de nye kommunalbestyrelser. Siumut vil også gerne have medtaget, at man ligeledes overvejer, om disse kan have beslutningskompetence i deres respektive bygder/byer.

Siumut ønsker at man i forbindelse med overvejelserne medtager at lokale råd skal have formænd og kompetencer til at kunne beslutte lokale forhold fra kommunalbestyrelsen, idet vi anser det som et stort fremskridt i levere den demokratiske kompetence tilbage til nærområderne.

Vi er enige med lovforslagets formål, om at de folkevalgte der bliver valgt ved valget i foråret 2017 kommer til at arbejde som overgangsudvalg, ligesom vi er enige med, at den nuværende kommunalbestyrelse skal bestå indtil udgangen af 2017. Ligeledes ønsker vi at opfordre til, at

uanset om man deler kommunen, så skal kommunalbestyrelsen og det kommende overgangsudvalg have mandat til at kunne samarbejde om de opgaver man kan løse i fællesskab.

Derved kan man have mulighed for at kunne samarbejde om de sager man kan løse i fællesskab.

Ligeledes mener Siumut at kommunerne skal have øget deres lighed, fordi skattebetalingerne i kommunerne er for forskellige. Derfor vil vi i forbindelse med denne debat se frem til om hvordan den nye udligningsordning kommer til at se ud.

Siumut har et medansvarlig for at der i dag er 4 kommuner. Vi er parate til at tage et ansvar for at styrke den nærdemokrati der er blevet en mangelvare. Vi er parate til at deltage i debatten om at dele Qaasuitsup Kommunua i enten 2 eller 3 kommuner for at finde en fælles løsning.

Siumut anser det også som vigtigt at andre små bosteder også får udarbejdet en redegørelse for at sikre nærdemokratiet og vi ønsker at opfordre Naalakkersuisut om at igangsætte en undersøgelse også i de andre kommuner, således der kommer en for alle tilfredsstillende løsning i fremtiden.

Afslutningsvis ønsker Siumut at takke Formanden for Naalakkersuisut, som i denne sommer sammen med de ansvarlige i Qaasuitsup Kommunua har afholdt borgermøder med kommunens størrelse som overskrift. Dermed har han fået en god forståelse af borgernes meninger.

Med disse bemærkninger henviser vi forslaget til udvalgsbehandling før andenbehandlingen og vi ser frem til debatten.

Jess Svane

Siumut